

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه جامع علمی کاربردی

واحد ۳۴

پایان نامه کارشناسی گرافیک - تصویر سازی

عنوان

بررسی اسطوره و ایزد بانوان ایران باستان

استاد راهنما

سرکار خانم مهروژ محمودی

نگارش

شهلا نظام وظیفه

بهمن ماه ۱۳۹۲

تقدیم به :

روح پاک پدرم که عالمانه به من آموخت تا چگونه در عرصه زندگی، ایستادگی را تجربه نمایم،
وبه مادرم، دریای بی کران فداکاری و عشق که وجودم برایش همه رنج بوده و وجودش برایم همه مهر،
وبه همسرم، اسطوره زندگی، که مشکلات مسیر را برایم تسهیل نمود.

تقدیر و تشکر

استاد محترم سرکار خانم مهروژ محمودی

هم اکنون که این پایان نامه جمع آوری ، تدوین و تکمیل گردیده و آماده ارائه می باشد. شک ندارم که بدون راهنمایی ها و تذکرات و پیشنهادات سازنده شما ، که در کمال سعه صدر، با حسن خلق و فروتنی، از هیچ کمکی در این عرصه بر من دریغ ننمودید چنین چیزی مقدور نبوده و نمی باشد.

برخود لازم می دانم از آن همه لطف شما تشکر و قدردانی نمایم .

و همچنین از استاد صبور ، فرزانه و دلسوز، سرکار خانم زهرا ذهتاب به دلیل یاریها و راهنماییهای بی چشمداشت ایشان که بسیاری از سختیها را برایم آسانتر نمودند و البته بدون مساعدت ایشان، این پروژه به نتیجه مطلوب نمی رسیدکمال تشکر و قدردانی را دارم. باشد که این خردترین، بخشی از زحمات آنان را سپاس گوید.

با تقدیم احترام شاگرد شما شهلا نظام وظیفه

چکیده

بررسی تاریخی و توجه به اسطوره پردازی، از اهداف این تحقیق است. اسطوره‌هایی که جزء جدا نشدنی زندگی ما هستند، گاهی در قالب موجودات قدسی و والا و گاه در حد خدایان و قهرمانان نمایان شدند. حوادثی که در اسطوره‌ها نقل می‌شود داستانهای واقعی هستند و داستان مردمانی هستند که با طبیعت اطراف خود همزیستی ایجاد کرده و همراه بوده‌اند، هم از خشم این خدایان ترس داشته‌اند و هم سعی می‌کردند تا با آنان از سر دوستی و آشتی در آیند و برای آنان قربانی کنند تا مورد نفرین آنان قرار نگیرند. اسطوره‌ها در آرکی تایپ همان الگوهای از پیش تعیین شده و تصاویر کهن باقی مانده در ذهن ما هستند که به مرور زمان آیین‌ها و مراسم مختلفی برایشان شکل گرفته و در بخش خودآگاه ذهن، همیشه اسطوره به شکل نماد و سمبل بوده مانند اسطوره‌های خیر و شر. به برخی آیین‌های ایران باستان از جمله ازدواج‌های اساطیری پرداخته شد، که گاه حاصل این ازدواج‌ها خود اسطوره‌های ماندگاری هستند که بیشتر شامل قهرمانان ملی و پهلوانان می‌باشند، و نقش ایزد بانوان و اساطیر مؤنث بجز در مواردی خاص مانند اناهیتا، بسیار کم رنگ دیده شده. این ایزد بانوی آبها و نگاهبان رودها بقدری مورد توجه بوده که نامش در کتیبه‌های اردشیر دوم بلافاصله بعد از اهورامزدا و پیش از مهر آمده. اما با مروری بر منابع مطالعاتی و نقد‌ها و بررسی‌های انجام شده از سوی صاحب‌نظران به سادگی میتوان دید با وجود ارزیابی‌ها و بررسی‌هایی که در مورد اساطیر به فراوانی انجام پذیرفته، به اسطوره‌های مؤنث بسیار کم پرداخته شده و ایزد بانوان ایرانی به فراموشی سپرده شده یا خواهند شد. در این پژوهش سعی شد با توجه به منابع موجود کتابخانه‌ای و همچنین استفاده از فضای مجازی اینترنت به بررسی تعدادی از اساطیر زن ایران باستان و پرداخته شود.

کلید واژگان: اسطوره، ایزد بانو، ایران باستان.